

Anden søndag i fasten 2025

Salmer: 755, 410, 616, 158, 25

Kom, Herre Jesus. Amen.

Sl 42, 2.6; 1 Thess 4, 1-7; Matt 15, 21-28

Vi er i dag vidner til en dialog, en ret slagkraftig en af slagsen, og hvis virkningshistorie dårligt kan overvurderes. For her defineres Jesu opgave som frelser for hele menneskeheden, og der gøres endvidere op med rent og urent. Vi tager det alt sammen som en selvfølge, men det bør vi ikke gøre, for den tankegang, Jesus og hans disciple i første omgang giver udtryk for i deres afvisning af den kana'anæiske kvinde, nemlig den, at hun er uren og uværdig til at nærme sig de hellige, rene jøder, den er ved at snige sig ind i vort eget samfund. Derfor skal vi begynde med at beskæftige os lidt med den ramadanmiddag, som på onsdag finder sted på Københavns Rådhus. Kvinden bag er Özlem Cekic, hun kalder sig brobygger og har indført begrebet dialogkaffe

i det danske sprog. Det er da også dialog, der efter sigende er formålet med ramadanmiddagen. Så der er flere ting på spil i denne sag. Selv skriver Cekic følgende om ramadanmiddagen på sin facebook-profil:

»Det er en naturlig udvikling i et demokrati, at mindretallet og majoriteten taler sammen. Og det gør man ved at arbejde sammen. Bo sammen. Være aktiv i foreninger sammen. Men også ved at spise sammen. Jeg plejer at sige »hvor der er mad, er der fred.««

Nu er det således, at det danske folkestyre i hvert fald indtil for nylig var kendt for, at majoriteten ikke tromlede hen over minoriteten, og at vi netop har været kendt for at mødes på kryds og tværs af samfundsskel gennem arbejde og foreningsliv, så derfor er dialog, eller samtale, som jeg hellere vil kalde det, ikke noget nyt i Danmark. Og hvad der er vigtigt at holde sig for øje med en samtale er, at den – hvis den skal føre til noget - må føres mellem parter, der opfatter hinanden

som ligeværdige, også selv om magtforholdet er ulige, og så må den frem for alt være ærlig. Begge dele mangler i projektet med ramadanmiddagen. Muslimerne er ganske vist et mindretal i Danmark, men vi har allerede erfaret, at hvis de skal indgå i samtale med nogen, der ikke bekender sig til islam, så er der noget, de andre skal bøje sig for først. Ramadanmiddagen er ingen undtagelse; Cekic kunne nemlig fortælle, at den er en slags julefrokost uden svinekød og alkohol, så der er altså noget, mad, der ikke skaber fred. Det ses også andre steder i landet. Det er såmænd ikke mere end halvandet år siden, at det kom frem, at der på Munkevængets skole i Kolding var et madpakkepoliti, der kontrollerede de etnisk danske elevers madpakker for svinekød. På skolen var der også en udpræget voldelig adfærd både blandt eleverne og mod lærerne p.g.a. etniske spændinger. Etniske spændinger har også vist sig ved ramadanmiddagen; sidste år meldte de indbudte muslimer således afbud, fordi de i lyset af

Gazakonflikten ikke kunne være i stue med de indbudte jøder, som jo ellers nok kunne have deres grunde til ikke at ville gå i dialog med muslimerne.

Når jeg bruger lidt tid på dette, er det, fordi vi har det med at trække på skuldrene af disse konflikter, ikke bare i Danmark men også i lande, vi sammenligner os med; hvis der overhovedet er en reaktion, er det som regel en vag udtalelse om, at vort samfund jo er sekulært, og at religion derfor bør være privat. Men det er den altså ikke for alle, og når der kommer begreber ind som rent og urent, hvad enten det handler om mad eller mennesker, så skal der råbes vagt i gevær, og det bliver der i dag, ikke alene i den tekst, vi har hørt, men også i den hændelse, der er gået forud. Det viser alt sammen, at det sekulære samfund, som vi alle hylder, alene skyldes én mand, nemlig Jesus Kristus. Han vender op og ned på begreberne om rent og urent. Forud for mødet med den kana`anæiske kvinde har Jesus og hans disciple selv været udsat for en slags madpakkepoliti, den tids

mullaher, nemlig de skriftkloge og farisæerne, som har været overordentlig pikerede over at se Jesu disciple spise uden forinden at have vasket hænderne rituelt. Det afføder en lang tale fra Jesu side, der munder ud i nogle meget vigtige ord: *»Hør her og forstå: Ikke det, som kommer ind i munden, gør et menneske urent, men det, som kommer ud af munden, gør et menneske urent.«* I hele ny testamente er der et markant opgør med spiseregler, og den holdning, Jesus giver udtryk for, er også grundlaget for Paulus' ord om hellighed og urenhed, som betyder, at vi skal hæve os over kroppens begær og se ud mod næsten; det er vore onde gerninger mod næsten, der gør os urene, medens Gud har kaldt os til være hellige, hvilket vi bliver i troen på ham. Og af troen fødes de gode gerninger. Kristendommen er således brobygning mellem mennesker gennem Kristus.

Umiddelbart efter kommer altså mødet med kvinden, og dér kommer Jesus selv på prøve. Ka'anæerne var betegnelsen for et af de folk, der beboede det hellige

land, da israelitterne erobrede det, og de blev af Guds udvalgte folk ikke regnet for noget. Kvinden blev altså betragtet som uren p.g.a. sin etnicitet, hun har muligvis også spist gris, og man fornemmer, at alene hendes fysiske tilstedeværelse er oprørende for disciplene, der vil have Jesus til at jage hende væk. Hun på sin side erkender allerede i sin tiltale af ham, at han er Davids søn, som både kan henvises til hans etnicitet som jøde og hans kongeværdighed, og hun er desperat. For hendes datter er besat af en dæmon, og hun ved, at Jesus - han alene - kan udfri datteren af besættelsen. Først skal hun dog igennem flere ydmygelser, ikke bare fra disciplene, men også fra Jesus, der til at begynde med ikke vil tale med hende, og da han endelig vil, er det med en afvisning. Han er kun udsendt til de fortabte jøder, siger han. Kvinden lader sig ikke ryste af, for Jesus er hendes sidste holdepunkt, hendes redningsplanke, og så kommer den virkelig hårde bemærkning, hvor han sammenligner hende med en hund og siger, at hun ikke har ret til det brød, der er beregnet for børnene af Israels

hus. Og det er jo interessant set i lyset af det, han selv har sagt om, hvad der gør mennesker urene. Så er det, underet i samtalen sker: Kvinden svarer igen ved at sige, at selv hundene får mad af smulerne fra deres herres bord, og i det øjeblik fanger hun Jesus i det, der skulle have været en endegyldig afvisning. Han forbarmer sig over hende, og i samme øjeblik bliver hendes datter rask. Kvinden hæver sig over alle vedtagne normer og bliver ligeværdig med børnene af Israels hus, og sådan har det været lige siden. En moders tro byggede bro, så vi alle fik lov at spise af krummerne, der faldt fra Herrens bord og gør det den dag i dag.

For hvad eller hvem var det brød, de to talte med hinanden om? Ja, mennesket lever ikke af brød alene men af hvert et ord, der udgår Guds mund, som Jesus sagde til djævelen sidste søndag, så brødet her er nok Jesus selv, og hvor han deler ud af sig selv, i sit ord og ved sit bord, giver han os sin mad. Dér er der fred, men kun dér, og hvor efterlader det os så i den førømtalte

samtale med muslimerne? Vi skal selvfølgelig anerkende dem som ligeværdige samtalepartnere, men vi er nødt til at indse, at vi i samtalen aldrig på noget tidspunkt har været ærlige. Vi har ladet dem sætte præmisserne for den uden at stå fast på vort eget. Og derfor vil jeg til slut inddrage en scene fra den folkekære serie *Matador*, hvor Mads Skjern har smidt sin – let karikerede - stærkt indremissionske søster Anna på porten, fordi hun har anklaget ham og hans familie for at leve et urent liv. Hun følges til toget af lillebror Kresten, hvor Mads dukker op for at sige farvel. Egentlig ville han ikke, men hustruen Ingeborg, hvem Anna har fornærmet på det groveste, har bedt ham gøre det alligevel. Men dette bliver det sidste møde mellem de to, fordi Mads ved, at de aldrig vil kunne forliges. Da han mødes af en mildt bebrejdende Kresten, der siger, at Annas tro jo er sådan, og at hun mener det godt, svarer Mads: »*Ingen skal komme med deres tro og bringe splid i mit hus!*« I det svar ligger der både en kærlighed til sit eget og en ærlighed overfor Anna om, at hun har

overtrådt kærlighedens grænse ved at fælde en dom, hun som almindeligt menneske ikke havde ret til at fælde. Hun har ladet det urene komme ud af sin mund, kan man sige. Det kunne være, vi skulle lære af Mads Skjern og lade det svar være udgangspunktet for al fremtidig samtale.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.